

สมุนไพรทางเลือก... ฟ้าทะลายโจร กับ Covid-19

พท.ป.ภคกร บุรณสันติกุล

แพทย์แผนไทยประยุกต์ศิริราช
bhakkhaphorn@gmail.com

ฟ้าทะลายโจร เป็นสมุนไพรที่มีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และมักถูกนำมาใช้ในการปรุงยาทางการแพทย์ ทั้งในประเทศอินเดีย, ประเทศจีน รวมถึงประเทศไทย จุดเด่นของฟ้าทะลายโจรนั้นจัดได้ว่าเป็นสมุนไพรทั้งต้น ที่มีรสชาติขมมาก ซึ่งตามหลักอายุรเวท (ศาสตร์การแพทย์ดั้งเดิมของชาวอินเดีย) มีความเชื่อว่าความขมมีฤทธิ์ในการล้างสารพิษ ช่วยระบายของเสีย และลดไข้ ดังนั้น ฟ้าทะลายโจรจึงได้รับการขนานนามจากประเทศอินเดียว่า **"Maha-Tikta"** หรือ **"ราชาแห่งความขม"** นั่นเองค่ะ

จากข้อมูลการใช้สมุนไพรฟ้าทะลายโจรทั้งศาสตร์อายุรเวทอินเดีย, ศาสตร์การแพทย์แผนจีน และศาสตร์การแพทย์แผนไทยต่างระบุเหมือนกันว่า ฟ้าทะลายโจรสามารถ**เสริมภูมิคุ้มกัน, ใช้เพื่อรักษาอาการไข้-ตัวร้อน และอาการติดเชื้อฉับพลัน เช่นโรคบิดอันเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย และโรคลำไส้อักเสบ** ข้อมูลการศึกษาเภสัชวิทยาพบว่า สารแอนโดรกราโฟไลด์ Andrographolide และอนุพันธ์ที่พบในฟ้าทะลายโจร มีฤทธิ์ในด้านช่วยลดการบีบตัวของลำไส้, ต้านเชื้อแบคทีเรียอันเป็นสาเหตุของอาการท้องเสีย, ช่วยรักษาอาการไอ-เจ็บคอ, ป้องกัน และบรรเทาหวัด

ในปัจจุบันฟ้าทะลายโจร เริ่มที่จะได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศแถบตะวันตกที่สนใจในด้านการใช้สมุนไพรเพื่อรักษาโรค ได้มีการนำฟ้าทะลายโจรมาใช้เพื่อเสริมภูมิคุ้มกัน, ใช้เป็นยาต้านหวัด และบรรเทาอาการไข้หวัดใหญ่

เมื่อไม่นานมานี้ กรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก ได้ออกมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับประทานฟ้าทะลายโจรเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยรายงานได้ระบุว่า **สารแอนโดรกราโฟไลด์ในฟ้าทะลายโจร มีฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อไวรัสในหลอดทดลอง และฆ่าเชื้อแบคทีเรียบางชนิดได้ แต่ ยังไม่สามารถที่จะป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 ไม่ให้เข้าสู่เซลล์ร่างกายได้** ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงมีความจำเป็นที่จะต้องฉีดวัคซีน และปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการติดเชื้อ

ถึงแม้ว่าฟ้าทะลายโจรไม่สามารถป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้อย่างเต็มที่ **หากแต่การรับประทานฟ้าทะลายโจรนั้นจะช่วยส่งเสริมภูมิคุ้มกัน และป้องกันภาวะอักเสบในร่างกายได้** กรมการแพทย์แผนไทยฯ ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยในกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีอาการไม่รุนแรง จำนวน 304 ราย จากโรงพยาบาลจำนวน 9 แห่ง โดยให้ผู้ป่วยรับประทานสารสกัดฟ้าทะลายโจร (สารแอนโดรกราโฟไลด์) ขนาด 180 มก. ต่อวัน ติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ป่วยดังกล่าวมีอาการดีขึ้น และไม่พบผลข้างเคียงที่รุนแรง อาการที่อาจพบได้บ้างคือ มีอาการวิงเวียน, หน้ามืด และถ่ายเหลว แต่พบในจำนวนไม่มาก

นอกจากนี้ ข้อมูลผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ไม่ได้รับฟ้าทะลายโจร และกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (อาการไม่รุนแรง) ที่ได้รับฟ้าทะลายโจร พบว่าการรับประทานฟ้าทะลายโจรมีโอกาสช่วยลดการเกิดภาวะปอดอักเสบจากร้อยละ 14.64 เหลือเพียงร้อยละ 0.97 ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า **"ฟ้าทะลายโจรนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีอาการไม่รุนแรง เพื่อป้องกันภาวะปอดอักเสบในร่างกาย"** ได้ค่ะ

ข้อควรระวังในการใช้ฟ้าทะลายโจร

1. หากเกิดอาการไม่พึงประสงค์ เช่น อาการคลื่นไส้, อาเจียน, ท้องเสีย, มีน้ตา, อ่อนเพลีย, ผื่นลมพิษ, หายใจไม่ออก และเลือดกำเดาไหล ควรหยุดยา และปรึกษาแพทย์
2. การใช้ฟ้าทะลายโจรติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 3 เดือน อาจทำให้เกิดภาวะต่อมไทรอยด์โต, เกิดอาการแพ้รุนแรง (Serious Allergic Reactions), ส่งผลเสียในการทำงานของตับ และไต นอกจากนี้หากใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนานจะทำให้เกิด ภาวะ แขน-ขาอ่อนแรง ได้
3. หากใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจร เพื่อบรรเทาอาการหวัด, ไอ-เจ็บคอ ติดต่อกัน 3 วัน แล้วอาการยังไม่ดีขึ้น ควรหยุดยา และปรึกษาแพทย์

ฟ้าทะลายโจรกับข้อห้ามใช้

1. ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวที่เกี่ยวข้องกับหลอดเลือดหัวใจ, หลอดเลือดสมอง, ตับ, ไต, โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือโรค SLEs ไม่ควรใช้ฟ้าทะลายโจร เนื่องจากอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนของโรคตามมาได้
2. ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บคอ เนื่องจากติดเชื้อแบคทีเรีย Streptococcus Group A
3. ผู้ป่วยที่มีประวัติเป็นโรคไตอักเสบ เนื่องจากเคยติดเชื้อแบคทีเรีย Streptococcus Group A
4. ผู้ป่วยที่มีประวัติเป็นโรคหัวใจรูมาติก
5. ผู้ที่รับประทานยาต้านการแข็งตัวของเลือด เช่น Warfarin, Aspirin, Clopidogrel เป็นต้น เนื่องจากฟ้าทะลายโจร

มีฤทธิ์ยับยั้งการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด จึงทำให้เกิดภาวะเลือดออกได้ง่าย

6. ผู้ที่รับประทานยาลดความดันโลหิต เนื่องจากฟ้าทะลายโจร จะเสริมฤทธิ์ในการลดความดันโลหิต
7. สตรีมีครรภ์ และให้นมบุตร

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 การรับประทานฟ้าทะลายโจรจะช่วยส่งเสริมภูมิคุ้มกันร่างกายได้ สำหรับบุคคลทั่วไปที่เริ่มมีอาการตัวร้อน-เป็นไข้, เป็นหวัด, ไอ-เจ็บคอ, ปวดศีรษะ, ปวดเมื่อยตามร่างกาย สามารถเริ่มรับประทานฟ้าทะลายโจรได้ทันที โดยขนาดรับประทานที่เหมาะสม คือ สารสกัดฟ้าทะลายโจรแอนโดรกราโฟไลด์ ปริมาณ 60 มก. ต่อวัน โดยแนะนำให้รับประทานติดต่อกัน 5 วัน หยุด 2 วัน และทานต่อเนื่อง

ได้ไม่เกิน 3 เดือน จะช่วยบรรเทาอาการดังกล่าวได้ แต่หากรับประทานแล้วอาการไม่ดีขึ้น ภายใน 2-3 วัน ควรรีบปรึกษาแพทย์เพื่อหาสาเหตุของอาการค่ะ

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ สวัสดีค่ะ
#หมอบุ๊ค สุขภาพดีสร้างได้ด้วยตัวเรา

ขอบคุณข้อมูล

กรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

1. Hu XY, Wu RH, Logue M, Blondel C, Lai LYW, et al. (2017) Andrographis paniculata (Chuān Xīn Lián) for symptomatic relief of acute respiratory tract infections in adults

and children: A systematic review and meta-analysis. PLOS ONE 12(8): e0181780. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0181780>

2. Worastuttayangkurna L, Nakareangritb W, Kwangjaic J, Sritangosa P, Pholphana N, Watcharasit P, et al. Acute oral toxicity evaluation of Andrographis paniculata-standardized first true leaf ethanolic extract. Toxicology Reports. 2019;6:426-430.

3. Hossain MS, Zannat Urbi Z, Sule A, Rahman KMH. Andrographis paniculata (Burm. f.) Wall. ex Nees: A review of ethnobotany, phytochemistry, and pharmacology. TSWJ 2014, Article ID 274905, 28 pages